

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-01-00332/2019-03

Датум: 29.10.2021. године

Немањина 22-26

Београд

На основу члана 15. став 4. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр.135/04 и 25/15), члана 213. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр.18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), члана 23. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 47/18 и 30/18 – др. закон), члана 6. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, бр.128/2020), решавајући по захтеву Оператера ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, огранак Сталаћ, за издавање интегрисане дозволе 353-01-00332/2019-03, од 20. јуна 2020. године, Министарство заштите животне средине, доноси

НАЦРТ РЕШЕЊА
о издавању интегрисане дозволе

Издаје се **интегрисана дозвола** рег. број **22** Оператеру ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, огранак Сталаћ, за рад целокупног постројења и обављање активности производње опеке, црепа и грађевинских производа од печене глине, на локацији катастарских парцела бр. 1352/1 и 1352/6 КО Сталаћ, и утврђује се следеће, и то:

I ОПШТИ ПОДАЦИ

- Општи подаци о интегрисаној дозволи

Интегрисана дозвола регистарског броја **22** издаје се Оператеру ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, огранак Сталаћ, за постројење у Сталаћу, општина Ћићевац (у даљем тексту: Оператер), сходно Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”,

број 135/2004 и 25/2015), Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС”, број 84/05), Правилнику о садржини и изгледу интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, број 30/06), Уредби о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС”, број 84/05) и Уредби о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета животне средине и одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи („Службени гласник РС”, број 84/05). У складу са Уредбом о врстама активности и постројења, Оператер припада постројењима за које се издаје интегрисана дозвола и то дефинисана под тачком: *3. Индустрија минерала, 3.5 Постројења за производњу керамичких производа печењем, а нарочито црепа, цигле, ватросталне опеке, плочица, керамичког посуђа или порцелана, са производним капацитетом који прелази 75 t дневно, и/или са капацитетом пећи који прелази 4 m³, са густином пуњења по пећи која прелази 300 kg/m³.*

У складу са тим, Оператер се обратио надлежном органу, Министарству заштите животне средине за издавање интегрисане дозволе.

- **Општи подаци о постројењу**

Постројење за производњу опеке, црепа и грађевинских производа од печене глине ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, огранак Сталаћ, налази се на географској локацији N 43° 41' 08, 41" и E 21° 25' 02, 90" у Сталаћу, на адреси Југ Богданова бб, општина Ћићевац. Производно постројење је основано као радни погон за машинско сечење цигле 1948.године. Од 2018.године улази у састав предузећа ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, као огранак Сталаћ.

Основна делатност привредног друштва ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, огранак Сталаћ, је производња зидних и таваничних производа од печене глине. Капацитет производње грађевинског блока ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, огранка Сталаћ је у 2018.години био на нивоу 63 000 комада блокова дневно, што на годишњем нивоу износи 20 790 000 еквивалентних комада, односно 92 300 t производа. У 2019.години произведено је 25 107 594 еквивалентних комада грађевинског блока, односно 153 156 t производа. Производни капацитет постројења износи 80.000 комада/дан или 400-500 t/дан.

Број запослених у ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, огранак Сталаћ је 99 радника.

Постројења обављају активности 24 сата дневно, 7 дана у недељи, а секундарна производња 20 сати дневно, 7 дана у недељи. Производња се обавља континуално, осим у периоду редовног ремонта постројења у трајању од 45 дана годишње.

- **Напомена о поверљивости података и информација**

На основу члана 9. став 1. тачка 10. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, број 135/04, 25/2015), Оператер је уз захтев за добијање интегрисане дозволе доставио надлежном органу Изјаву којом се потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности. Овом изјавом потврђено је да јавност има приступ захтеву за издавање интегрисане дозволе у целини осим информација које садрже пословну тајну и за које се захтева ограничен приступ јавности, наведено у Тачки 1. Особље и инвестициони трошкови - укупни трошкови с новим инвестицијама.

- **Информације о усаглашености**

Захтев за добијање интегрисане дозволе број 353-01-00332/2019-03, који је Оператер поднео 20. јуна 2020. године, у складу је са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, број 135/2004 и 25/2015), Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, број 30/06 и 32/16) и Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС”, број 84/05). Захтев за добијање интегрисане дозволе садржи све податке прописане Законом. Уз захтев за добијање интегрисане дозволе, Оператер је поднео и сву потребну документацију прописану поменутиим Законом.

II АКТИВНОСТ ЗА КОЈУ ЈЕ ЗАХТЕВ ПОДНЕТ И ОЦЕНА ЗАХТЕВА

1. Кратак опис активности за коју је захтев издат

Предузеће ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, огранак Сталаћ, бави се производњом грађевинског материјала од глине, односно производњом грађевинског печеног блока. Процес производње обухвата следеће технолошке поступке:

- Експлоатација глине из површинских копова
- Примарна прерада глине
- Обликовање
- Сушење
- Печење
- Разлагање и паковање (палетизација, отпрема)

Експлоатација глине из површинских копова

Ископ глине се реализује на глиништу Селиште-Падалиште. Грађевинским машинама се скидањем материјала одозго према доле у две етаже висине 4 метара, врши утовар глине у транспортна средства која затим превозе глину до одлагалишта у кругу производне јединице у Сталаћу. Глиниште је од производне јединице удаљено 1,0 km. Ову технолошку целину за потребе привредног друштва ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о. Лесковац, огранак Сталаћ, обавља предузеће King Wels, из Ниша.

Примарна прерада глине

Почетна припрема опекарске сировине обавља се на спољашњем, привременом депоу унутар предузећа, где се сировина одлаже у слојевима. У фабрици постоји одлагалиште за глину из копа Селиште. Одлагалиште је облика зарубљене пирамиде и на њему глина одлежава од 4 до 8 месеци. Након тог периода, сировина се мобилном утоварном лопатом убацује у додавач за глину, а у други додавач се додаје угаљ (од 1 до 3%), одакле се тракастим гуменим транспортерима глина и угаљ доводе до колног млина. После мешања и ситњења до одређене гранулације и проласка кроз решетке колног млина, глина и угаљ одлазе у ваљкасти (груби диференцијални млин), а затим у фини диференцијални млин, где се завршава примарна прерада глине. Глина се одлаже у силос за одлежавање. Одлежавање се врши у силосу и време одлежавања је од 10 до 12 дана.

Обликовање

Из силоса се глина допрема до додавача који има функцију континуалног снабдевача диференцијалног млина и вакуум агрегата, чија је функција финална припрема сировог производа. Такав сиров производ се води до резаћег стола где се димензионише и обликује коначна форма грађевинског блока. Контролу параметара квалитета сировог блока врши технолог производње и предузима мере за отклањање евентуално уочених недостатака. Једном дневно лабораторија узима узорак полупроизвода и контролише га (димензија, маса и остале карактеристике).

Сушење

Најоптималније сложени обликовани блок се транспортује у сушару. Сушара је коморног типа (ком. 12), са аутоматским процесом сушења. У коморним сушарама се обликовани производ суши до процента влаге 1-3%. После завршеног процеса сушења се осушене палете блока превозе до тунелске пећи за печење производа. Време сушења зависи од самог производа и обично је 26-28 сати.

Печење

По завршеном процесу сушења, блок иде у тунелску пећ на печење, где пролази кроз температурно дефинисане зоне. По завршеном процесу печења, врши се хлађење блока и скидање са вагона тунелске пећи. Надзор временског трајања процеса и температуре печења обавља технолог тог технолошког процеса, праћењем криве печења процесним параметрима рачунара, и уписује регистроване податке у свакој од зона печења. Топлота за загревање тунелске пећи добија се сагоревањем компримованог природног гаса у једној групи горионика (ком. 3) и 10 група горионика за петрол кокс, (али такође са могућношћу сагоревања и природног гаса). Ваздух из зоне одгревања одводи се у сушару где се преостала топлотна енергија користи за сушење блока. Половином 2019. године постројење је избацило мазут као енергент и увело компримовани природни гас.

Разлагање, палетирање, паковање

Вагони са печеним блоком довозе се превозником до постројења за претовар и паковање блокова. Погон разлагања се роботима ставља на превознице које печени блок одвозе на процес палетирања и паковања. Технолошки је потпуно аутоматизован. Следећом операцијом се слогови слажу на стандардне палете, обмотавају стреч фолијом, обележавају декларацијом и виљушкарком пребацују на складиште готових производа. Блок који не одговара захтевима квалитета, одваја се као шкарт, одлаже у посебан контејнер и одвози на складиште лома. Лом се евидентира на крају серије у извештају „Рекапитулација производње” и, према Плану управљања отпадом, предаје матичном предузећу на даљи третман.

2. Опис локације на којој се активност обавља

Макролокација

Постројење ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, налази се у општини Ћићевац. Према северу се граничи са општином Параћин, на истоку са општином Ражањ, на западу са Варварином, а на југу са општином Крушевац. Налази се на реци Јужна Морава, на путу за Крушевац. Сталаћ је позната раскрсница на прузи Београд-Ниш на месту где Јужна и Западна Морава граде Велику Мораву. Сталаћ данас има око 2000 становника и налази се на надморској висини од 138 до 155 m. Због богатог налазишта лесне глине, у првој половини 20. века почела је са радом привредна грана производње опекарских производа, која је од 2018. године део ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ.

Микролокација

Локација постројења ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, налази се на катастарским парцелама бр. 1352/1 и 1352/6, у КО Сталаћ. За приступ постројењу, користи се крак саобраћајнице у оквиру сопствене парцеле у

дужини од 70 m од локалног сеоског пута. Локација има релативно правилан праоугаони облик.

Границе предметних парцела бр. 1352/1 и 1352/6 КО Сталаћ, које се анализирају као локације предметног постројења, чине:

- Са северне стране већи број парцела индивидуалних власника са стамбеним и пољопривредним објектима (штале, кошеви, обори, итд.) и баштама;
- Са јужне стране већи број парцела индивидуалних власника са стамбеним и пољопривредним објектима (штале, кошеви, обори, итд.);
- Са западне стране приступни локални некатегорисани пут са сеоског пута до локације предузећа са већим бројем парцела индивидуалних власника стамбених објеката и баштама;
- Са источне стране већи број ненасељених парцела индивидуалних власника са пашњацима, шумарцима и брежуљцима;

У ближем окружењу (до 400 m) не постоје објекти групног окупљања и целине сем индивидуалних сеоских домаћинстава, која би потенцијално могла бити угрожена редовним радом постројења, као и у случају акцидента/удеса.

Комплекс постројења сачињавају објекти технолошке линије, складишта, радионице, трафо станице, пумпна станица са резервоарима мазута (оператер је доставио Изјаву број 124. од 13.10.2021.године, да су постојећа складишта за нафту и нафтне деривате (мазут) ван функције од 2019. године и да се као енергент у процесу производње не користи нафта и нафтни деривати јер су замењени компримованим природним гасом), портирница, управна зграда и др. Сви ови објекти смештени су у кругу фабрике.

Поред технолошке линије, изграђени су и сви други објекти за нормалан рад привредног друштва као што су путна мрежа, водовод, интерна канализација, дренажа, постројења за снабдевање енергијом технолошке линије, унутрашње саобраћајнице и читав низ других инсталација.

Постројење ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, састоји се од следећих објеката:

- Управна зграда
- Нова портирница са надстрешницом
- Хала тунелске пећи
- Машинска и браварска радионица са надстрешницом
- Електро радионица до компресорске станице
- Компресорска станица са агрегатом
- Објекат-зграда трафостанице ТС 10/04;2x1MV + 630KVA
- Хала примарне производње са сушаром
- Складиште петрол коса са млиновима
- Хала примарне производње са одлежавалиштем
- Техничка служба са мензом и кухињом

- Магацин материјала, ауто радионица и надстрешница
- Надстрешница иза Управне зграде са потпорним зидом
- Надстрешница уз зграду пећи изнад колосека
- Трафостаница код петрол кокса
- Хала разлагања и паковања

На локацији постројења и ближој околини нема посебно заштићених добара. Предузеће се налази у зони у којој није регистровано присуство заштићених биљних врста. Према евиденцији Завода за заштиту споменика културе, у ближој околини нема регистрованих непокретних културних добара, као ни материјалних и културних добара.

3. Постојеће дозволе, одобрења и сагласности

Оператер ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, поседује за све постојеће објекте одобрења за изградњу и употребне дозволе, што је дато у Каталогу прилога, као и у захтеву у делу II.2.1.5.

Копије приложених употребних дозвола, сагласности, одобрења и других аката, дате су у Каталогу прилога:

- Решење о регистрацији привредног субјекта бр. ВД 112248/2017 од 03.01.2018. године
- Лист непокретности број 2239 КО Ћићевац Служба за катастар непокретности Ћићевац бр. 952-1-040/2019-249 од 17.05.2019. године;
- Копија катастарског плана КО Сталаћ, размера 1:3000 Република Србија, Републички геодетски завод бр. 953-1/040/19-15 од 17.05.2019. године.
- Одобрење за употребу Предузећу за производњу грађевинског материјала, транспорт и градњу Душан Ристић, Крушевац, ООУР Сталаћ инвестиционог објекта хале за тунелску пећ и темеље тунелске пећи, бр. 351-80/78-02 од 12.12.1978. године, издато од Одељења за друштвени развој, опште и заједничке послове Скупштине општине Ћићевац.
- Одобрење за употребу изграђеног инвестиционог објекта зграде за вештачке коморне сушаре и зграде за смештај мазутног и генераторског постројења, у ООУР Сталаћ, у Сталаћу, издато од Одељења за друштвени развој, опште и заједничке послове Скупштине општине Ћићевац, бр. 351-5/76-02 од 18.02.1976. године
- Решење о издавању водне дозволе бр. 8634-615 од 19.01.2021. године, којом се утврђује начин, услови и обим коришћења вода, начин, услови и обим испуштања отпадних вода, складиштење и испуштање хазардних и других супстанци које могу загадити воду, као и услови за друге радове којима се утиче на водни режим, издато за ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о

Лесковац, огранак Сталаћ, општина Ћићевац, издато од стране „Србијаводе” Београд, ВПЦ „Морава”, Ниш

- Решење о давању сагласности на Студију о процени утицаја затеченог стања на животну средину, постројења за производњу и печење опекарских производа, са пратећим садржајима на животну средину, а која се налази на кат.пар. бр. 1352/1 КО Сталаћ, СО Ћићевац, издато од стране Одељења за привреду, финансије, урбанизам и инспекцијске послове Општинске управе Ћићевац, од 14.10.2010. године
- Решење о одобрењу експлоатације опекарске глине привредном друштву ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, по Главном рударском пројекту експлоатације опекарске глине на површинском копу Селиште, издат од стране Министарства рударства и енергетике бр. 310-02-01914/2019-02 од 20.07.2020. године

У прилогу ове дозволе налази се листа свих постојећих дозвола, одобрења и сагласности надлежних органа и организација које је Оператер приложио уз захтев за издавање интегрисане дозволе, у Поглављу II 2.3.

4. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину

4.1 Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на ваздух

Најважније питање у очувању животне средине у процесу производње блока су велика потрошња енергије и емисије у ваздух. Емисије у ваздух потичу у највећој мери од сагоревања фосилног горива и дифузне прашине у примарној преради опеке. Такође, битне су и емисије у ваздух од процеса сушења, јер се у процесу користи ваздух из секције одгревања печеног блока, а долази и до емисије дифузне прашине у самом постројењу које се одсисава из примарне производње. Основне емисије у ваздух су угљен-моноксид (СО) и угљен-диоксид, оксиди азота (NO_x) и сумпор-диоксид (SO₂) и прашкасте материје.

ВАЗДУХ	
Стационарни извори загађења ваздуха	Број емитера је 3: 1. Е1 – емитер тунелске пећи 1. Е2 – емитер коморне сушаре 2. Е3 – емитер отпашивача примарне прераде
Списак загађујућих материја које се емитију у ваздух	1. Прашкасте материје 2. Оксиди азота NO _x 3. Оксиди сумпора SO ₂ 4. Неорганска једињења флуора и хлора

	5. Органска једињења- ТОС 6. Бензен 7. Угљен-моноксид СО 8. Олово Pb

Контролна мерења емисије емитера врше се два пута годишње од стране овлашћене организације, а на основу Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21), Уредбе о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, бр. 5/16) и Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21), Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 6/16 и 67/21). Према годишњим извештајима, а на основу резултата мерења емисије, није било прекорачења ГВЕ. Резултати мерења указују на умерени ниво емисија загађујућих гасовитих и чврстих материја у ваздух.

Приликом истовара глине на одлагалиште, настаје фугитивна емисија прашине локалног карактера која се сузбија влажењем приступних односно манипулативних саобраћајница у кругу предузећа.

4.2 Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на воду

Утицај на површинске воде

На локацији ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ се генеришу следећи типови отпадних вода:

- Санитарне отпадне воде
- Атмосферске воде

Санитарне воде настају у купатилима и ресторану, у производном погону и у управној згради, а уливају се у септичку јаму. Атмосферске отпадне воде се стварају спирањем са кровова погона и са манипулативних површина, а уливају се у упојне бунаре.

Са простора складишта мазута, атмосферске отпадне воде се уливају у септичку јаму, али пре уливања се одводе до сепаратора масти и уља.

Утицај на подземне воде

Резултати испитивања подземних вода показују да су вредности испитиваних параметара испод просечне годишње концентрације, прописаних Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седимент и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”,

бр.50/2012, Прилог 2, табела 1) и испод ремедијационих вредности прописаних Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС”, бр.88/2010, Прилог 2).

ВОДЕ	
Број извора загађења воде	1. Санитарне отпадне воде 2. Атмосферске воде

4.3 Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на земљиште

У циљу утврђивања загађености земљишта, у ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, извршена је физичко-хемијска анализа узорака земљишта на две позиције у околини постројења. Резултати испитивања узорака земљишта показују да су концентрације испитиваних параметара испод коригованих граничних вредности, прописаних Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, бр.88/10 и 30/2018).

4.4 Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на отпад

У току процеса рада долази до генерисања материја које се могу сврстати у отпад. Отпад у привредном друштву се генерише у процесу производње, у радионицама одржавања опреме и радионици одржавања возног парка. Отпад у привредном друштву је следећи:

Опасан отпад

- Истрошени акумулатори
- Отпад од електричних уређаја и електронских производа
- Отпадно уље
- Зауљене крпе
- Флуоресцентне цеви и други отпад који садржи живу

Овај отпад се истовремено складишти у металним бурадима, на дрвеним палетама, у оквиру ограђеног, покривеног простора са бетонском подлогом. Бурад су затворена металним поклопцима и обележена. Сва количина генерисаног отпада се предаје овлашћеном предузећу, које га преузима даље на третман.

Неопасан отпад:

- Сушени блок
- Печени блок
- Истрошене гуме
- Дрвени отпад (палете)
- Метални отпад
- Пластични отпад
- Папирни отпад
- Комунални отпад

Неопасан отпад је одложен на више за то предвиђених локација у кругу фабрике и предаје се овлашћеном предузећу које има дозволу за складиштење, транспорт и третман предметног отпада. Комунални отпад преузима фирма ЈКП Ћићевац на основу потписаног уговора.

4.5 Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на буку и вибрације

Извори буке са гледишта заштите животне средине на локацији ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, су следећи:

На отвореном простору:

- Транспортери (транспортна возила) глине од копова до одлагалишта
- Грађевинска механизација (УЛТ) за унутрашњи транспорт од одлагалишта до додавача
- Систем за одсисавање топлог ваздуха

У затвореном простору:

- Колни млин
- Вакуум агрегат
- Диференцијални млин
- Компресор

Оператер је извршио мерење буке у животној средини 05.11.2020. године на два мерна места и на основу извештаја овлашћене мерне куће, меродавни нивои буке на мерним тачкама не прелазе граничну вредност буке за термине дан и вече и термин ноћ. До сада није било примедби, пријава или тужби локалне заједнице на повећани ниво буке. Током редовних активности фабрике за производњу грађевинског блока, нема значајнијих извора вибрација у животној средини.

4.6 Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на ризик од удеса

Постројење ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, на основу члана 4, Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекс („Службени гласник РС”, бр.42/10, 8/13, 51/2015 и 48/2016), не подлеже законској обавези израде докумената Политике превенције удеса, Плана заштите од удеса и Извештаја о безбедности, јер количина опасних материја и опасних активности у оквиру предметног комплекса немају утицај на повећану вероватноћу настанка удеса.

Оператер има сагласност Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Сектора за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Лесковцу на План заштите од удеса (бр 748 од 11.05.2021.)

У ближој околини нема привредних субјеката у функцији као ни објеката који раде или складиште опасне материје тако да је искључена могућност акцидентних ситуација која би утицала на рад предметног постројења.

5. Коментари/мишљења

У току спровођења процедуре издавања интегрисане дозволе, а након подношења комплетног захтева за издавање интегрисане дозволе, као и комплетне документације, од стране оператера ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, број 353–01–01766/2020–03, надлежни орган Министарство заштите животне средине издало је обавештење за јавност о пријему комплетног захтева за издавање интегрисане дозволе у дневном листу „Ало”, дана 07.06.2020.године. Такође, о пријему захтева упућено је обавештење јединици локалне самоуправе Општини Ћићевац, Јавном водопривредном предузећу „СРБИЈАВОДЕ”, ВПЦ „МОРАВА”, као и Заводу за заштиту природе Републике Србије.

Други органи и организације, као и представници заинтересоване јавности, могли су да доставе своја мишљења на захтев Министарству заштите животне средине, у року од 15 дана од дана пријема обавештења о поднетом захтеву за издавање интегрисане дозволе.

5.1. Орган локалне самоуправе

Нема коментара

5.2. Јавне и друге институције

На захтев и на нацрт интегрисане дозволе, Завод за заштиту природе Републике Србије дао је позитивно мишљење. Јавно водопривредно предузеће „СРБИЈАВОДЕ”, ВПЦ „МОРАВА”, доставило је мишљење у ком се наводи некомплетност водне дозволе због складиштења нафтних деривата. Оператер је

доставио Изјаву о не планирању коришћења ових резервоара, услед преласка на компримовани природни гас, уместо мазута.

5.3. Надлежни органи других држава у случају прекограничног загађења

Оператер ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, нема утицаја на прекогранично загађење.

5.4. Представник заинтересоване јавности

Нема коментара.

6. Процена захтева

6.1. Примена најбољих доступних техника

За процену процеса и активности у ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, и усаглашености са најбољим доступним техникама (БАТ), Оператер је урадио детаљну усклађеност са Референтним документима о најбољим доступним техникама за ову врсту индустрије (БРЕФ):

Кодна ознака	БРЕФ	Референтни документи
CER	Reference Document on BAT in the Ceramic Manufacturing Industry, avgust 2007	BREF у индустрији за производњу керамике
ENE	Reference Document on BAT for Energy Efficiency, februar 2009	BREF за енергетску ефикасност
ESB	Reference Document on BAT on Emissions from Storage, juli 2006	BREF за емисије из складишта
MON	Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) Reference Document on the General Principles of Monitoring, 2018	BREF за општа начела мониторинга

Усаглашеност процеса Оператера са захтевима најбољих доступних техника, оператер је детаљно описао у Поглављу број III.2 и Плану мера за енергетску ефикасност постројења.

Програм мера прилагођавања, односно опис планираних активности у циљу усаглашавања са најбољим доступним техникама, дефинисаним наведеним референтним документима дат је у прилогу III.12 захтева.

Усаглашеност је постигнута код следећих релевантних најбољих доступних техника поменутих референтних докумената:

Технолошки ток производње усаглашен је са најбоље доступним техникама производње опекарских производа и то: складиштење сировина, полумокри поступак прераде и обликовања блока, сушара, тунелска пећ.

Потрошња сировина и биланс материјала – Количина лома је у 2018. години износила 1,9% у односу на количину произведеног грађевинског блока (према БАТ-у је 2%). Суви лом се пре печења враћа у процес. Прашина из отпрашивача враћа се у производњу. Процеси сушења и печења су аутоматизовани. Побољшана је регулација процеса печења.

Потрошња енергије и енергетска ефикасност—специфична потрошња топлоте у тунелским пећима (80–140 m) према БАТ–у је 1,0–2,5 GJ/t. У 2018. години, оператер је имао 1,94 GJ/t, а у 2019. години 1,49 GJ/t.

- Постизање минималне специфичне потрошње енергије:
  - оптимизација топлотних услова (криве печења) у зонама предгревања, печења и одгревања;
  - Одвођење целокупне количине топлоте из зоне одгревања у тунелску сушару;
  - Улаз полупроизвода у зону предгревања са минималним садржајем влаге;
- Оптимизација процеса сагоревања познавањем квалитета горива у процесу;
- Смањење потрошње електричне енергије:
  - применом система управљања електричном енергијом;
  - употребом опреме са високом енергетском ефикасношћу;

Емисије у ваздух:

- Смањење дифузних емисија прашине постиже се следећим поступцима:
  - простор у коме се одвијају прашњаве активности се одсисава преко врећастих филтера;
  - процеси прераде и обликовања глине се одвијају у затвореном простору;
  - путеви за манипулацију глине су бетонирани;
  - у сувим временским периодима се врши прскање водом површина где се одвијају прашњаве операције;
  - складиште одлежавања се налази у затвореном простору;

Емисија у воде:

Постројење не ствара процесне отпадне воде. Отпадне воде које се појављују су санитарне воде, које су системом цевовода везане за септичку јаму.

Заштита подземних вода:

ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, атмосферске отпадне воде испуштају у подземно водно тело (упојни бунар). Санитарне отпадне воде се прихватају у две непропусне бетонске септичке јаме које празни ЈКП „Развитак”, Ћићевац у складу са уговором.

Управљање отпадом:

- поновна употреба сувог лома и прашине, сакупљених током производног процеса;
- складиштење отпада на непропусним и отпорним подлогама;
- дефинисање токова кретања отпада код оператера, на начин предвиђен прописима;
- јасно означавање врсте отпада;

Бука и вибрације:

- одвајање сировине за процес производње се обавља само у првој смени, до 14 часова;
- све производне јединице које стварају буку и вибрације су смештене у затворени простор;
- прозори, врата и бучне јединице су изведене на начин да што више пригушују буку;
- током рада, прозори и врата су затворени;
- отпрема палета са складишта и утовар у камионе се изводе у дневним условима и током радних дана;

6.2 Сировине и помоћни материјали

Као сировина за производњу блока користи се глина из глиништа „Селиште”, у околини Сталаћа. Грађевинским машинама се скидањем материјала одозго према доле у две етаже висине 4 метара, врши утовар глине у транспортна средства, која затим превозе глину до одлагалишта у кругу производне јединице у Сталаћу. ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, има Решење о одобрењу експлоатације опекарске глине по Главном рударском пројекту експлоатације опекарске глине на површинском копу Селиште, издат од стране Министарства рударства и енергетике бр. 310-02-01914/2019-02 од 20.07.2020. године.

Као сировина за производњу блока користи се глина из глиништа „Селиште”. Количине и састав сировине је следећи:

- количина потрошње сировине у 2018. години био је 94 192 m³
- количина потрошње сировине у 2019. години био је 136 712 m³
- гранулометријски састав: песак 25,15%, алеврит 54,45%, глина 20,40%

Због присуства оксида гвожђа, који се налазе у облику минерала из групе хидроксида (гетит, лимонит), који се после печења трансформишу у хематит, цреп има интензивну црвену боју.

У процесу производње не користе се други помоћни материјали и сировине, а ни материје које се могу сматрати опасним.

Податке о коришћењу сировина и помоћних материјала са максимално предвиђеном годишњом потрошњом истих, оператер је дао у Прилогу: Табеларни преглед, Табела бр.1 Коришћење сировина и помоћних материјала.

Вода

Водоснабдевање оператера се остварује преко постојеће градске водоводне мреже јавног предузећа ЈКП Развитак Ћићевац. Потрошња воде у 2019. години је била 1320,70 m³ за припрему глине, 716,30 m³ за санитарне потребе. Потрошња воде по тони производа је 13 литара за 2019. годину. Количина воде за припрему глине која улази у технолошки процес умногоме зависи од количине влаге коју садржи сировина. У циљу смањења потрошње воде и усаглашавања са БАТ захтевима планира се:

- стална контрола исправности мерача потрошње
- превентивно одржавање водоводних инсталација
- уградња аутоматских вентила у циљу избегавања цурења

Енергија

Оператер као енергенте у процесу производње користи:

- петрол кокс – за процес производње топлотне енергије у тунелској пећи; доња топлотна моћ 30,14 MJ/kg, 4500 тона у 2018. години
- дизел гориво – користи се за потребе транспорта 147,204 тона у 2019. години
- природни гас – користи се у производном процесу, 245 886 m³ у 2019. години
- електрична енергија – највећи део утрошене електричне енергије је за производне процесе, 10 041 081 kWh/годишње, и за осветљење, 58 919 kWh/годишње
- угаљ – користи се у производном процесу, доње топлотне моћи 20,40 MJ/kg, 2378 тона у 2019. години
- огревно дрво за иницијално паљење пећи – 24,5 тона у 2019. години

Податке о коришћењу енергије, оператер је дао у Прилогу: Табеларни преглед, Табела бр. 2 Коришћење енергетских извора у индустријским постројењима.

6.3 Емисије у ваздух и њихов утицај на животну средину

Податке о емисијама у ваздух, Оператер је дао у захтеву у:

- поглављу III, тачка 5, захтева за издавање интегрисане дозволе (табеле које се односе на емисије у ваздух);
- прилогу План вршења мониторинга, тачка 4. Мониторинг емисија у ваздух и квалитет ваздуха.
- Каталогу прилога, Извештаји о мерењу емисије у ваздух

У керамичкој производњи, прашина је један од највећих загађивача ваздуха, у квантитативном смислу.

У ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, у процесу производње јављају се емисије нежељених загађујућих материја из стационарних извора емисија у ваздух. Те емисије потичу од процесних агрегата у фабрици и могу се поделити на:

- емисију прашине у процесу примарне и сирове прераде глине,
- емисију гасовитих и прашкастих материја у процесу сушења и
- емисију загађујућих материја у процесу печења.

Треба напоменути да се у предузећу јавља и фугитивна прашина, посебно у току дистрибуције глине од одлагалишта до примарне прераде и дистрибуције производа из круга фабрике.

Дифузна емисија прашине у просторима где се одвијају процеси где долази до појаве прашине се одсисавају путем одсисних канала до уређаја за отпашивање са врећастим филтерима и чији је капацитет $Q = 22\,500 \text{ m}^3/\text{h}$, $\Delta p = 4600 \text{ Pa}$, у складу је са BREF CER. Функционисање врећастих филтера се заснива на физичкој сепарацији честица из струје ваздуха помоћу филтерских врећа у циљу смањивања концентрација прашкастих материја пре испуштања. Прашкасте материје у излазној струји флуида задржавају се на тканини врећастог филтера а уклањају се током отресања вреће филтера. Сакупљене прашкасте материје враћају се у процес одговарајућим транспортерима.

Дифузни или фугитивни извори емисије су неконтролисане емисије са депоније глине, отворених силоса глине, пролаза возила при довозу глине и дистрибуцији производа. Локације фугитивних извора емисија су:

- транспортни путеви до одлагалишта
- одлагалишта глине
- транспортни пут: одлагалиште примарна обрада
- тракасти транспортери за међуфазни транспорт

Дифузне (фугитивне) емисије састоје се од прашкастих материја и издувних гасова возила. Иако има ситних фугитивних честица у неким деловима процеса, већина чврстих честица су знатно већих димензија од честица при процесу сагоревања. Због те величине, фугитивне честице се не могу преносити далеко од места испуштања, и за разлику од технолошких гасова, одмах се таложе на земљу, недалеко од места испуштања. Стога је количину фугитивних емисија тешко квантификовати.

Емисије прашкастих материја ПМ на излазу из отпашивача су $3,3 - 3,7 \text{ mg/Nm}^3$.

Емисије прашице на испусту из коморне сушаре су мерене и износе 1,2 – 1,7 mg/Nm³ и у складу су са ВАТ СЕР.

Емисије издувних гасова из мотора са унутрашњим сагоревањем карактеришу се периодичним повећаним концентрацијама CO, CO₂, NO_x, SO₂, Pb, VOC и прашице. Загађивачи као што су издувни гасови, по интензитету емисије спадају у мање изворе емисије.

Дифузне емисије које потичу од транспорта, контролишу се помоћу редовног влажења саобраћајница и путева и редовног одржавања фабричког круга. Саобраћајнице у оквиру постројења су асфалтиране.

Податке о емисијама у ваздух, оператер је дао у Прилогу, Табеларни преглед, Табела бр.11 Емисије и њихова контрола.

6.4 Емисије у воду и њихов утицај на животну средину

Податке о емисијама штетних и отпадних материја у воде, оператер је дао у Прилогу, Табеларни преглед, Табела бр. 24, 25 и 27, Отпадне воде и мониторингу.....

Фабрика ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, општина Ћићевац, поседује Решење о издавању водне дозволе бр. 8634-615 од 19.01.2021. године (са роком важења од 5 година), којом се утврђује начин, услови и обим коришћења вода, начин, услови и обим испуштања отпадних вода, складиштење и испуштање хазардних и других супстанци које могу загадити воду, као и услови за друге радове којима се утиче на водни режим, издато од стране „Србијаводе” Београд, ВПЦ „Морава”, Ниш. Ова дозвола је саставни део документације која је предата уз захтев за добијање интегрисане дозволе.

На локацији оператера, генеришу се следеће врсте отпадних вода:

- санитарне отпадне воде
- атмосферске отпадне воде

Укупна количина отпадних вода које се генеришу у кругу фабрике је око 36 000 m³. Све санитарне отпадне воде се испуштају у две водонепропусне септичке јаме у кругу фабрике. Атмосферске отпадне воде се системом канала одводе у упојне бунаре на локацији постројења. Атмосферске воде са простора складиштења мазута се уливају у септичку јаму, али пре улива се одводе до сепаратора масти и уља. Назив оператера који прима отпадне воде на третман је ЈКП „Развитак”, Ћићевац.

Оцена квалитета отпадних вода оператера обухватила је израду хемијских анализа узорака отпадних вода пре и после сепаратора и пре улива у септичку јаму, као и упоређивање добијених резултата са законском регулативом. Резултати испитивања показују да су концентрације испитиваних параметара испод граничних вредности емисије прописаних Уредбом о граничним

вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање.

Податке о емисијама штетних и отпадних материја у воде, оператер је дао у Прилогу, Табеларни преглед, Табела бр. 24, 25 и 27, Отпадне воде.

6.5 Заштита земљишта

Подаци о заштити земљишта и подземних вода и емисијама у земљиште дати су у делу Прилог, Табеларни преглед, тачка 4, Табела 29.

У циљу утврђивања загађености земљишта, на локацији ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, вршено је мерење квалитета земљишта и подземних вода. Резултати испитивања узорака земљишта показују да су концентрације испитиваних параметара испод коригованих граничних вредности, прописаних Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, број 67/2011 и 1/2016).

Резултати испитивања подземних вода показују да су вредности испитиваних параметара испод просечне годишње концентрације, прописаних Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама („Службени гласник РС”, број 88/2010, Прилог 2).

6.6 Управљање отпадом

Податке о управљању отпадом, оператер је дао у Прилогу, Табеларни преглед, Табела бр. 35 и 36, Управљање отпадом, затим у Плану управљања отпадом и Плану вршења мониторинга.

У процесу производње у фабрици оператера, генеришу се разне врсте отпада:

- отпад који се генерише у процесу производње
- отпад који настаје при редовном машинском одржавању
- комунални отпад

По карактеру генерисани отпад у фабрици може бити опасан и неопасан.

Код оператера постоји дефинисана процедура за примарно разврставање отпада. Отпад настао у производним процесима и при редовном одржавању се одлаже на привремена одлагалишта до предаје овлашћеним правним лицима за третман, транспорт и складиштење предметног отпада.

Све врсте отпада се привремено одлажу у кругу предузећа на за то предвиђена места. Опасан отпад (уља и мазива, оловне батерије, зауљене крпе) се привремено одлаже у засебним металним бурадима, у оквиру ограђеног покривеног простора са бетонском подлогом, и хемијски отпорним

полуконтејнерима који могу да приме целокупну количину евентуално исцурелих материја. Бурад су прописно обележена.

Опасан отпад (електрични и електронски отпад, истрошени акумулатори) се такође одлажу у оквиру ограђеног покривеног простора са бетонском подлогом. Истрошени акумулатори се одлажу у кисело отпорне полуконтејнере на бетонској подлози.

Оператер не врши сопствени превоз отпада. Организовање транспорта и даљи третман отпада је обавеза овлашћеног правног лица са којим оператер има склопљен уговор.

Неопасан отпад који се генерише у производном процесу (суви лом) се враћа у производни процес док се печени лом предаје матичном предузећу у сврху продаје.

6.7 Бука и вибрације

Оператер је извршио мерење буке у животној средини. Податке о буци оператер је дао у Прилогу, Табеларни преглед, Табела бр. 38, Бука, као и Каталог прилога - Резултати мерења.

Извори буке са гледишта заштите животне средине на локацији ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, су следећи:

- транспортери (транспортна возила) глине од копова до одлагалишта
- грађевинска механизација за унутрашњи транспорт од одлагалишта до добавача
- систем за отпрашивање
- систем за одсисавање топлог ваздуха

У затвореном простору:

- колни млин
- диференцијални млин
- линија слагања
- линија разлагања.

Оператер је извршио мерење буке и у животној средини дана 05.11.2020. године на два мерна места и на основу извештаја овлашћене мерне куће, меродавни нивои буке на мерним тачкама не прелазе граничну вредност буке за термине дан и вече (50dB) и термин ноћ (60dB).

6.8 Ризик од удеса и план хитних мера

Постројење ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, на основу члана 4, Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, број 41/10), не

подлеже законској обавези израде документа Политике превенције удеса, Плана заштите од удеса и Извештаја о безбедности, јер количина опасних материја и опасних активности у оквиру предметног комплекса немају утицај на повећану вероватноћу настанка удеса. Оператер је урадио План заштите од удеса у складу са чланом 64. и чланом 65. Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. Гласник РС”, бр. 87/2018). Оператер има сагласност Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Сектора за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Лесковцу на План заштите од удеса (бр 748 од 11.05.2021.)

У процесу производње грубе керамике не користе се опасне материје мада може доћи до изненадних неконтролисаних догађаја који могу угрозити животе и здравље људи, материјална добра, и који могу имати последица по животну средину. У том смислу, у предузећу су уведене мере превенције од акцидентних ситуација.

Превентивне мере које се примењују у предузећу су:

- благовремено отклањање свих техничко-технолошких недостатака
- одржавање радно технолошке дисциплине у свим сегментима производње
- контрола и мониторинг свих параметара у погонима
- обука запослених из области заштите од пожара
- годишња провера знања из области заштите од пожара
- обука запослених за поступање у случају акцидента
- периодични прегледи опреме за рад, електричних и громобранских инсталација, као и стручни налази о испитивању услова радне околине
- контрола уређаја за детекцију

Мере приправности

Упутством за спровођење мера приправности прописан је начин спровођења свих мера, ради најадекватнијег одговора на евентуални удес, уз најмање могуће последице:

- дефинисане су мере при раду и манипулацији са запаљивим течностима
- у случају опасности од експлозија и пожара, боца са гасовима за заваривање

6.9 Престанак рада предузећа

Проценом сировинске базе на глиништу Селиште дошло се до закључка да су залихе довољне за пословање фирме у наредних осамнаест година. По престанку рада привредног друштва ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, биће извршена мерења земљишта на локацији, а резултати мерења ће бити референтна основа за рекултивацију земљишта у тренутку престанка рада постројења. Уједно ће се у билансу стања предузећа извршити резервација новчаних средстава за будуће трошкове чишћења локације, демонтажу постројења, збрињавање отпада, трошкове саветника, физичко-техничко

обезбеђење и остале непредвиђене трошкове. Што се тиче рекултивације глиништа, предузеће у пословним књигама има резервисања потребна за довођење локације у првобитно стање са трошковима озелењавања.

6.10 Закључак процене

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је оператер ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, предао Министарству заштите животне средине, израђен је у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, као и Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе.

Оператер је уз захтев за издавање интегрисане дозволе приложио и документацију, која је прописана чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Захтев за издавање интегрисане дозволе, који је оператер поднео, садржи све што је прописано постојећом законском регулативом. У захтеву је оператер приказао усклађеност рада постројења са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, као и усклађеност са најбољим доступним техникама. У циљу потпуног усклађивања са прописаним условима, оператер је у Програму мера прилагођавања рада постојећег постројења и активности условима прописаним законом, предвидео и приложио мере које је неопходно предузети у постројењу, са тачно дефинисаном динамиком спровођења, потребним временом за завршетак предложених мера, као и предвиђеним финансијским средствима које прате спровођење предложених мера.

На основу свега изложеног, оцењено је да су испуњени услови за издавање интегрисане дозволе са утврђеним условима за обављање активности и рад предметног постројења у складу са законом.

III УСЛОВИ

1. Важност интегрисане дозволе и рок за подношење новог захтева

1.1 Важност

Интегрисана дозвола важи десет година од дана правоснажности решења. Интегрисана дозвола издаје се за производни капацитет 80.000 комада/дан или 400-500 t/дан.

Интегрисана дозвола регистарски број 22 издаје се оператеру ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ (матични број 07139632), за рад целокупног постројења и обављање активности производње грађевинских производа од печене глине, на катастарским парцелама бр. 1352/1 и 1352/6 КО Сталаћ, на локацији Југ Богданова бб, општина Ћићевац.

Оператер је дужан да о свакој планираној промени у раду и функционисању целокупног постројења или његовог дела (реконструкција, доградња, повећање капацитета, промена технологије, промена оператера и сл.) благовремено обавести Министарство за заштиту животне средине, и достави податке неопходне за издавање, измену или престанак важности дозволе, у складу са законом.

1.2 Рок за подношење новог захтева

Захтев за продужење дозволе оператер подноси надлежном органу најкасније четири месеца пре истека њене важности.

Рок за подношење новог захтева је јул 2031. године.

2. Рад и управљање постројењем

2.1 Рад и управљање

Делатност привредног друштва ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, огранак Сталаћ, је производња зидних и таваничних производа од печене глине. Број запослених у постројењу је 99.

Производни погон обухвата: прераду глине; обликовање; сушење; печење; разлагање, палетирање, паковање.

Производно постројење је основано као радни погон за машинско сечење цигле 1946.године. Од 2018. године улази у састав предузећа ИГМ „МЛАДОСТ” д.о.о Лесковац, као огранак Сталаћ. Нови власник је осавременио производну линију, аутоматизовао рад постројења и повећао капацитет.

У 2019. години произведено је 25 107 594 еквивалентних комада грађевинског блока, односно 153 156 t производа.

Управљачка структура дефинисана је организационом шемом и описом послова.

2.2 Радно време

Постројења обављају активности 24 сата дневно, 7 дана у недељи, а секундарна производња 20 сати дневно, 7 дана у недељи. Производња се обавља континуално, осим у периоду редовног ремонта постројења у трајању од 45 дана годишње.

2.3 Услови за управљање заштитом животне средине

Оператер је дужан да:

- успостави Систем управљања заштитом животне средине (ЕМС) у складу са стандардом ISO 14001:2015 до краја 2022. године
- прати и преиспита релевантне циљеве и планове у области заштите животне средине, као и програме за њихово испуњење, обезбеди потребна средства за њихову реализацију
- осигура да сви запослени у потпуности буду свесни својих одговорности и обавеза, које су описане у Систему управљања заштитом животне средине, и обезбеди њихово активно учешће у одржавању и развијању Система
- обезбеди сталне обуке и образовања, као и подстицање запослених на развој свести и одговорности о заштити животне средине
- обезбеди ефикасност мера заштите животне средине (контрола производног процеса)
- унапређује и подстиче размену информација о раду постројења и предузетим мерама заштите животне средине, као и размену знања и искустава из области заштите животне средине, са локалном заједницом
- евидентира све жалбе у вези са заштитом животне средине, а које се односе на обављање његове активности; евиденција треба да садржи датум и време жалбе, име подносиоца жалбе, детаљи о природи жалбе, одговор оператера и предузете мере у случају сваке жалбе.

3. Коришћење ресурса

3.1 Сировине, помоћни материјали и друго

Оператер ће предузети све неопходне мере за ефикасно коришћење сировина и помоћних материјала у свим деловима радног процеса, узимајући у обзир најбоље праксе за ову врсту делатности, имајући посебно у виду смањење стварања отпада.

Оператер ће водити евиденцију о количини сировина, помоћних материјала и друго који се користе у производњи.

Утовар и истовар, као и складиштење материјала вршиће се на за то предвиђеним местима, уз предузимање неопходних мера да не дође до икаквог просипања.

3.2 Вода

Обавезује се оператер да:

- поступа у складу са закљученим уговором о испоруци и коришћењу услуга водоснабдевања са овлашћеним предузећем за испоруку воде из градске водоводне мреже
- обезбеди рационалну потрошњу воде у свим деловима процеса
- мери потрошњу воде и да угради мераче протока на свим прикључењима на систем водоснабдевања
- води евиденцију о потрошњи воде на годишњем нивоу и врши проверу ефикасног коришћења воде и извештај доставља надлежном органу и на основу тога, где год је то могуће, смањи количину употребљене воде у технолошком поступку
- врши редован преглед објеката за захватање воде, транспорт, каналисање и испуштање отпадних вода и одржава у исправном и функционалном стању
- се прикључи на систем канализације чим се за то створе услови и изгради канализациона мрежа у насељу Сталаћ,

Оператер је Програмом мера предвидео уградњу аутоматских вентила за воду до краја 2021. године.

3.3 Енергија

Обавезује се оператер да:

- обезбеди ефикасно коришћење енергије у свим деловима производње где је то могуће
- константно спроводи, и по потреби ажурира мере за смањење потрошње енергената и повећање енергетске ефикасности, наведене у Плану мера енергетске ефикасности постројења, следећим техникама:
  - аутоматском контролом и регулацијом температуре и влажности у тунелској пећи и сушари
  - параметре у тунелској пећи пратити по појединим зонама
  - отпадну топлоту из пећи користити за потребе сушења у сушари
  - за грејање простора за предгревање, у којем сушена глина на вагонима чека на улазак у пећ, користити топли ваздух из тунелске пећи
- води евиденцију о потрошњи енергије и енергената на годишњем нивоу

Оператер је Програмом мера предвидео замену постојећих мотора енергетски ефикаснијим до краја 2022. године.

4. Заштита ваздуха

4.1 Процес рада и постројења за третман

Обавезује се оператер да:

- управља процесом рада на начин који ће омогућити да не долази до повећаних емисија у ваздух
- уређаји за смањење емисије загађујућих материја у ваздух задовоље прописане услове
- управља, одржава и контролише рад система за третман отпадних гасова и о томе води редовну евиденцију
- мери емисије загађујућих материја на емитерима: E1, E2 и E3.

4.2 Граничне вредности емисија загађујућих материја у ваздух

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја не прелазе граничне вредности емисија које су дефинисане у Табелама III-1-III-3

Емисиона тачка: E1

Локација: тунелска пећ

Уређај за третман/пречишћавање: нема

Инсталирана топлотна снага на улазу: 281 kW

Координате: E 21° 25' 02,90", N 43° 41' 08,11"

Висина емитера: 90 m

Година производње: 1980

Врста горива: компримовани природни гас

Табела III-1 Граничне вредности емисија у ваздух: E1

(запремински удео кисеоника у отпадном гасу је 17%)

Загађујућа материја	Граничне вредности емисије (mg/Nm ³)
Оксиди сумпора изражени као SO ₂	500
Оксиди азота изражени као NO ₂	500
Органске материје изражене као укупни угљеник (ТОС)	20
Прашкасте материје	20
Флуор и једињења флуора изражени као флуороводоник (HF)	5
Хлор и једињења хлора изражени као хлороводоник (HCl)	30
Бензен	3
Олово (Pb)	за масени проток (g/h) ≥ 2,5 - 0,5 за масени проток (g/h) < 2,5 - 3

<i>Процесни параметри:</i> - температура гаса (°C) - средња брзина струјања гаса (m/s) - проток сувог отпадног ваздуха (m ³ /h) - проценат кисеоника O ₂ (vol%) - притисак отпадног гаса (bar)	

Граничне вредности емисије у ваздух прописане су на основу BREF документа (Reference Document on Best Available Techniques in Ceramic Manufacturing Industry, August 2007), као и Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 111/15 и 83/2021), Прилог I, Део III, тачка 6, Постојења за производњу керамичких производа печењем, Табела 46

Емисиона тачка: E2

Локација: тунелска сушара

Уређај за третман/пречишћавање: нема

Висина емитера: 11 m

Година производње: 1993

Табела III-2 Граничне вредности емисија у ваздух: E2
(запремински удео кисеоника у отпадном гасу је 17%)

Загађујуће материје	Граничне вредности емисије (mg/Nm ³)
Прашкасте материје	20
<i>Процесни параметри:</i> - температура гаса (°C) - средња брзина струјања гаса (m/s) - проток сувог отпадног ваздуха (m ³ /h) - проценат кисеоника O ₂ (vol%) притисак отпадног гаса (bar)	

Гранична вредност дефинисана је на основу BREF документа (Reference Document on Best Available Techniques in Ceramic Manufacturing Industry, August 2007), као и Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 111/15 и 83/21), Прилог I, Део III, тачка 6, Постојења за производњу керамичких производа печењем, Табела 46. и Табела 47.

Емисиона тачка: Е3

Локација: отпрашивач примарне производње

Уређај за третман/пречишћавање: врећасти филтер, $Q = 22\ 500\text{m}^3/\text{h}$

Година производње: 2017

Табела III-3 Граничне вредности емисија у ваздух: Е3

(запремински удео кисеоника у отпадном гасу је 17%)

Загађујуће материје	Граничне вредности емисије (mg/Nm^3)
Прашкасте материје	20
<i>Процесни параметри:</i> - температура гаса ($^{\circ}\text{C}$) - средња брзина струјања гаса (m/s) - проток сувог отпадног ваздуха (m^3/h) - проценат кисеоника O_2 ($\text{vol}\%$) притисак отпадног гаса (bar)	

Гранична вредност дефинисана је на основу Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 111/15 и 83/21), Прилог 2. Опште граничне вредности емисија.

4.3 Тачкасти извори емисија

Обавезује се оператер да води производњу тако да загађујуће материје које се испуштају у ваздух на тачкастим изворима (Е1, Е2 и Е3) буду у складу са вредностима у Табелама III-1, 2, 3.

Оператер је дужан да обезбеди стандардне услове за узорковање и мерење свих прописаних загађујућих материја на тачкастом извору емисије, у складу са Уредбом о мерењима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, број 5/16).

4.4 Дифузни извори емисија

Обавезује се оператер да:

- предузме све потребне мере како би се емисија из дифузних извора емисија свела на минимум
- утовар и истовар материјала осетљивог на дисперзију прашине, обавља искључиво у заштићеном простору од ветра
- избегне дисперзију прашине ван граница постројења

- поступа у складу са мерама наведеним у документу Програм мера прилагођавања рада постројења, ради потпуног усаглашавања са захтевима најбољих доступних техника, а у циљу смањења дифузних емисија-влажење отвореног одлагалишта глине помоћу мобилне цистерне и влажење транспортних путева.

4.5 Мириси

Обавезује се оператер да обезбеди да се све активности у постројењу, које резултирају емисијама у атмосферу, одвијају на начин који обезбеђује да нема никаквих мириса ван граница постројења услед одвијања ових активности.

Обавезује се оператер да предузме све одговарајуће мере у погледу жалби на појаву непријатних мириса према осетљивим рецепторима изван граница локације и о томе води евиденцију.

4.6 Концентрације загађујућих материја у ваздуху и утицај на квалитет ваздуха

Оператер није у обавези да спроводи мониторинг квалитета ваздуха. У случају да се укаже потреба, надлежни орган може наложити мерења квалитета ваздуха у околини локације постројења, у складу са чланом 22., Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, број 11/10, 75/10 и 63/13), при чему су параметри који се могу пратити: **суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ**. За ова мерења мора бити ангажовано акредитовано правно лице, а трошкове мерења сноси оператер.

4.7 Контрола и мерење које врши оператер

Обавезује се оператер да врши мониторинг загађујућих материја у ваздуху у складу са динамиком и методама мерења датим у Табелама III-4 и III-5

Емисиона тачка: E1

Локација: тунелска пећ

Табела III-4 Праћење емисија у ваздух E1

Загађујуће материје	Динамика мерења	Узорковање/анализа
Оксиди сумпора изражени као SO ₂	2 x годишње	SRPS ISO 7934 SRPS ISO 7934/1 SRPS ISO 14791
Оксиди азота изражени као NO ₂	2 x годишње	SRPS ISO 14792
Органске материје изражене као укупни угљеник	2 x годишње	SRPS EN 12619
Прашкасте материје	2 x годишње	SRPS ISO 9096

		SRPS EN 13284-1
Флуор и једињења флуора изражени као флуороводоник (HF)	2 x годишње	ISO 15713
Хлор и једињења хлора изражени као хлороводоник (HCl)	2 x годишње	SRPS EN 1911-1 SRPS EN 1911-2 SRPS EN 1911-3
Бензен	2 x годишње	SRPS EN 13649
Олово (Pb)	2 x годишње	SRPS EN 14385
<i>Процесни параметри:</i> - температура гаса (°C) - средња брзина струјања гаса (m/s) - проток сувог отпадног ваздуха (m ³ /h) - проценат кисеоника O ₂ (vol%) притисак отпадног гаса (bar)		

Емисионе тачке Е2 и Е3

Локација: тунелска сушара и отпрашивач примарне прераде

Табела III-5 Праћење емисија у ваздух из Е2 и Е3

Загађујуће материје	Динамика мерења	Узорковање/анализа
Прашкасте материје	2 x годишње	SRPS ISO 9096 SRPS EN 13284-1

- За мерење емисије загађујућих материја и одређивање услова мерења користиће се референтне методе прописане у Уредби о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, број 5/16). Осим референтних метода, могу се користити и друге методе мерења ако се може доказати његова еквивалентност.
- Повремена мерења емисија загађујућих материја треба да врши правно лице које је овлашћено према Закону о заштити ваздуха, два пута годишње, од којих је једно мерење у првих шест месеци, а друго у других шест месеци календарске године.
- Повремена мерења вршити у условима рада при највећем оптерећењу стационарног извора загађивања.

Обавезује се оператер да ће управљати, одржавати и контролисати рад уређаја за третман отпадних гасова и о томе водити редовну евиденцију. У Табели III-6 дати су параметри који се контролишу, динамика и начин обављања контроле.

Табела III-6 Праћење рада уређаја за третман отпадних гасова. Врећасти филтери на Е3

Емитер	Е3
Филтер	Врећасти филтер
Параметар који се контролише	Прашкасте материје; потребан притисак који сигнализује редован рад филтера (одвајање филтера од филтер врећа)
Начин контроле	Даљинским управљачко-надзорним системом и визуелним увидом у стање врећа
Учесталост контроле	Визуелна контрола стања филтер врећа након 300 сати рада система
Сигнална вредност	За визуелну контролу, сигнална вредност је појава прашине око филтер врећа (износ притиска 6 бара)
Начин замене	Редовна замена се врши ручно, након детекције грешке приликом визуелне контроле
Збрињавање отпада	Прашина која се издваја из филтера враћа се у процес производње. Врећасти филтери се предају овлашћеним лицима за поступање са отпадом

4.8 Извештавање

Оператер је у обавези да:

- у року од 30 дана од завршетка мерења, достави извештај овлашћеног лица у електронској форми Агенцији за заштиту животне средине, у складу са чланом 58. тачка 7. Закона о заштити ваздуха. Сви извештаји у прописаној форми морају бити доступни инспекцији за заштиту животне средине приликом контроле постројења.
- достави податке за Национални регистар извора загађивања и извештава Агенцију за заштиту животне средине о мониторингу загађујућих материја које се емитују у ваздух до 31.03. текуће године за претходну годину у складу са прописима.
- уколико дође до прекорачења граничних вредности емисија или удеса (неконтролисаног испуштања загађујућих материја у ваздух), одмах о томе обавести надлежни орган, Републичку инспекцију за заштиту животне средине.

5. Отпадне воде

5.1 Процес рада и постројења за третман

Обавезује се оператер да:

- поступа у складу са важећом водном дозволом
- управља процесом рада на начин да отпадне воде од прања платоа и манипулативних зауљених површина, одводи искључиво преко таложника и сепаратора масти и уља у реципијент.
- редовно одржава и врши контролу исправности уређаја за пречишћавање отпадних вода-таложника и сепаратора масти и уља, како би се осигурала њихова ефикасност
- склопи уговор са овлашћеним предузећем за чишћење сепаратора од талога и зауљених вода

5.2 Емисије у воду

Све санитарне отпадне воде се испуштају у две водонепропусне септичке јаме у кругу фабрике. Атмосферске отпадне воде се системом канала одводе у упојне бунаре на локацији постројења.

Атмосферске воде са простора складиштења мазута се упуштају у септичке јаме после сепаратора масти и уља. На основу чл.18 Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 67/2011 и 01/2016), отпадне воде из септичких јама испуштају се искључиво у јавну канализацију. Изузетно, у случају када се отпадне воде из септичких и сабирних јама не могу испустити у јавну канализацију, за њихово непосредно испиштање у реципијент примењују се граничне вредности емисије загађујућих материја у складу са чл.13.ст.1 и 3.

5.3 Граничне вредности емисија

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја у воде не прелазе граничне вредности које су дефинисане у Табели III-7.

Табела III-7. Граничне вредности емисије загађујућих материја у атмосферским отпадним водама и водама од прања манипулативних површина

Загађујуће материје	Јединица мере	Гранична вредност емисије
Температура	°C	40
pH		6,5-9,5
Биохемијска потрошња кисеоника (БПК ₅)	mg/l	500
Хемијска потрошња кисеоника (ХПК)	mg/l	1000

Минерална уља	mg/l	30 ¹

Граничне вредности емисије прописане су на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 67/2011 и 01/2016), Прилог 2. Глава III Комуналне отпадне воде, 1. Граничне вредности емисије одређене групе или категорије загађујућих материја за технолошке отпадне воде пре њиховог испуштања у јавну канализацију

¹ изнад 10m³/дан

Оператер је такође у обавези да мери и све основне параметре отпадних вода дефинисане чланом 17. Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, број 33/2016) и то: проток (минимални, максимални и средњи дневни), температура ваздуха, температура воде, барометарски притисак, боја, мирис, видљиве материје, таложиве материје (након два сата), садржај кисеоника, суви остатак, жарени остатак, губитак жарењем, суспендоване материје и електропроводљивост.

Разређивање отпадних вода ради достизања граничних вредности емисија за испуштање у површинску воду није дозвољено.

5.4 Контрола и мерење које врши оператер

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја у пречишћеним атмосферским отпадним водама, сходно динамици дефинисаној у Табели III-8.

Табела III-8. Мониторинг отпадних вода

Параметар	Динамика мерења	Мерење
Температура	2 x годишње	SRPS.H.Z1. 106/6
pH		SRPS.H.Z1.111, ISO 10523
Биохемијска потрошња кисеоника (БПК ₅)		SRPS ISO 5815 SRPS EN 1899-1:2009 SRPS EN 1899-2:2009
Хемијска потрошња кисеоника (ХПК)		SRPS ISO 6060:1989
Минерална уља		SRPS ISO

Мерна места дефинисана планом мониторира су:

- пре улива у септичку јаму (место узорковања је у кругу фабрике, северно од управне зграде)

- после сепаратора масти и уља (место узорковања је у кругу фабрике, југозападно од управне зграде)

Мерења квалитета вода вршиће се од стране овлашћене стручне организације за обављање такве врсте мерења.

Мерење квалитета вода вршити на испусту пречишћених отпадних вода. Узорке узимати у складу са ISO 5667-10.

Обавезује се оператер да ће управљати, одржавати и контролисати рад свих уређаја за третман отпадних вода, сепаратора и таложника и послове пражњења истих, поверити овлашћеној организацији и водити редовну евиденцију о чишћењу наведене опреме и уређаја.

5.5 Извештавање

Оператер је дужан да:

- доставља извештај о мерењу јавном водопривредном предузећу
- извештаје мерења чува најмање пет година
- доставља редовне годишње извештаје о контроли и мерењима квалитета отпадних вода, Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31.марта текуће године за претходну годину
- уколико дође до неконтролисаног испуштања загађујућих материја у воду, одмах о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор
- достави обавештење надлежном органу о извршеним мерама које су предвиђене Програмом мера прилагођавања рада постројења

6. Заштита земљишта и подземних вода од загађивања

6.1 Процес рада

Оператер је дужан да:

- управља процесом рада на начин који ће омогућити да се спречи свако загађивање земљишта и подземних вода на локацији постројења
- обезбеди редовну контролу и испитивање непропусности, баждарење и редовно чишћење свих резервоара; у случају евентуалног цурења резервоара, оператер је дужан да одмах о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор, и да у најкраћем могућем року изврши санацију тог дела земљишта; све анализе квалитета земљишта вршиће се од стране стручне организације овлашћене за те послове
- отпад који се привремено складишти на локацији, сакупља и одлаже на места одређена за то и заштићена од цурења и пропуштања

- спречи свако директно испуштање отпадних вода са локације у подземне воде
- у случају загађивања подземних вода и земљишта, предузме све мере за санацију загађења и да планира средства и рокове за њихово остваривање

6.2 Контрола и мерење које врши оператер

Оператер ће у складу са Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологијом за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС”, број 88/10), Прилог 2, Ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода, Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, број 30/18 и 64/19) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12), обезбедити праћење квалитета земљишта и подземних вода.

Оператер је Програмом мера предвидео постављање пијезометра ради праћења евентуалних утицаја процеса производње на квалитет подземних вода до краја 2022. године.

Обавезује се оператер да обезбеди контролу и праћење загађујућих материја у подземним водама, сходно динамици дефинисаној у Табели III-9.

Табела III-9. Праћење емисије у подземне воде

Параметар	Динамика мерења	Мерење
Температура воде	Једанпут у две године	SRPS.H.Z1.106
pH		SRPS.H.Z1.111
Боја		SRPS EN ISO 7887
Мирис		-
Видљиве материје		-
Укупни органски угљеник		SRPS ISO 8245
Екстракти органских растварача		EPA 1664
Електропроводљивост		SRPS EN 27888
НРК		SRPS ISO 6060, EPA 410.4
ВРК ₅		SRPS EN 1899-1 SRPS EN 1899-2
Олово		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17294-2
Цинк		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17292-2

Бакар		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17292-2
Никл		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17292-2
Хром		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17292-2 SRPS EN 1233
Кадмијум		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17292-2
Гвожђе		SRPS EN ISO 11885 SRPS ISO 6332

Узорке узимати у складу са SRPS ISO 5667-1:2007, SRPS ISO 5667-10:2007, SRPS EN ISO 19458:2009.

За мерење квалитета подземних вода ангажовати акредитовану стручну организацију овлашћену за обављање такве врсте мерења.

За испитивање квалитета подземних вода користиће се референтне методе прописане у Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима ("Сл.гласник РС" бр. 33/2016) Прилог 3, Референтне методе. Осим референтних метода, могу се применити одговарајући међународни и европски стандарди као и нестандардизоване методе развијене у акредитованим лабораторијама и валидоване према захтеву стандарда SRP ISO/ IEC 17025 који даје еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања у складу са захтевима прописа којим се уређује гранична вредност емисије.

Оператер је дужан да врши контролу промене квалитета земљишта у околини фабричког комплекса према Правилнику о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Службени гласник РС”, број 68/19). Узорковање земљишта вршити на мерном месту, дефинисаном Планом мониторинга, а уцртаном на ситуационој карти.

Табела III-10. Мерна места за мониторинг земљишта

Мерно место	Z1	Z2
Координате	N 43° 68' 50,34" E 21° 41' 78,19"	N 43° 68' 58,76" E 21° 41' 96,36"

Табела III-11. Мониторинг земљишта

Загађујуће материје	Јединица мере	Гранична максимална вредност

Кадмијум	mg/kg апсолутно суве материје	0,8
Хром		100
Бакар		36
Никл		35
Олово		85
Цинк		140
Арсен		29
Кобалт		9
Минерална уља		50

Граничне вредности загађујућих материја у земљишту прописане су на основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, број 30/18 и 64/19).

Узимање узорака земљишта за одређивање садржаја концентрације тешких метала: кадмијума, хрома, бакра, никла, олова, цинка, арсена и кобалта и минералних уља, вршити једном у пет година.

Поред ових специфичних параметара потребно је пратити и основне параметре дефинисане Правилником о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта, у Прилогу 2, тачка 4., а методе и стандарде дате у Прилогу 3. истог правилника.

6.3 Извештавање

Оператер је дужан да извештаје о контроли и мерењима квалитета подземних вода и земљишта у околини локације постројења доставља Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину, у којој је вршено мерење.

Оператер је у обавези да достави обавештење надлежном органу о извршеним мерама предвиђеним Програмом мера прилагођавања рада.

7. Управљање отпадом

Обавезује се оператер да у току обављања своје редовне активности, нестабилних режима рада, као и након престанка рада, управља отпадом тако да обезбеди смањење свих могућих негативних утицаја на животну средину.

7.1 Производња отпада

Обавезује се оператер да у току редовног рада постројења обезбеди примену начела хијерархије управљања отпадом, односно предузме све мере са циљем смањења производње отпада, посебно опасног отпада, смањења коришћења

ресурса, и где год је могуће обезбеди поновну употребу и рециклажу односно искоришћење насталог отпада.

7.2 Сакупљање и одвожење отпада

Обавезује се оператер да:

- разврстава отпад према месту настанка, пореклу и предвиђеном начину поступања са истим
- врши сакупљање разврстаног отпада одвојено, у складу са потребом будућег поступања са истим
- ако није у стању да организује поступање са отпадом у складу са горе наведеним, пред отпад лицу које је овлашћено за сакупљање и транспорт отпада, тј. које поседује одговарајућу дозволу

7.3 Привремено складиштење отпада

Оператер је дужан да складишти отпад на начин који не утиче на здравље људи и животну средину и обезбеди услове да не дође до мешања различитих врста отпада, као ни мешања отпада са водом. Отпад се не може складиштити на простору, као и на манипулативним површинама, које нису намењене за складиштење.

Оператер је дужан да опасан отпад складишти у складу са Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС”, број 92/10).

Опасан отпад не може бити привремено складиштен на локацији постројења дуже од 12 месеци.

Оператер је дужан да приликом складиштења опасног отпада исти пакује у одговарајуће посуде и обележава налепницом која садржи следеће податке: индексни број и назив у складу са Каталогом отпада, ознаку према Листи категорија, ознаку према Листи компоненти које га чине опасним, ознаку према Листи карактеристика које га чине опасним, физичко својство отпада, количину, податке о власнику отпада и квалификованом лицу одговорном за поступање са опасним отпадом, као и упозорење да је у питању опасан отпад и датум паковања отпада.

Складиште опасног отпада мора бити физички обезбеђено, закључано и под сталним надзором. Забрањено је мешање различитих категорија опасних отпада или мешање опасног отпада са неопасним отпадом.

Оператер ће управљање посебним токовима отпада у потпуности ускладити са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

7.4 Превоз отпада

Обавезује се оператер да за превоз отпада ван локације постројења може ангажовати искључиво превозника који испуњава све захтеве који су регулисани посебним прописима о транспорту и који има одговарајућу дозволу надлежног органа, за транспорт отпада.

Обавезује се оператер да интерни превоз, утовар и истовар отпада у оквиру локације обавља на начин који ће онемогућити расипање отпада, распршивање и друге негативне утицаје на животну средину.

7.5 Прерада отпада, третман и рециклажа

Оператер не обавља активности прераде, односно поновног искоришћења отпада на локацији постројења.

Оператер је дужан да генерисани отпад који се може користити за поновну употребу производа за исту или другу намену, за рециклажу, односно третман отпада, ради добијања сировине за производњу истог или другог производа, као секундарна сировина, за енергетско искоришћење, преда лицу које је овлашћено за те послове, тј. има одговарајућу дозволу надлежног органа.

Оператер ће свим врстама отпада који се генерише на локацији управљати у потпуности у складу са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

Обавезује се оператер да са следећим идентификованим врстама отпада поступа у складу са прописаним операцијама наведеним у Табелама III-12 и III-13.

Табела III-12. Опасан отпад

Врста отпада	Индексни број	Поновно искоришћење-депоновање
Оловни акумулатори	16 06 01*	R12-испорука овлашћеним трећим лицима
Зауљене крпе	15 02 02*	R12-испорука овлашћеним трећим лицима
Отпад од електричних уређаја и електронских производа	16 02 13*	R12-испорука овлашћеним трећим лицима
Флуоресцентне цеви и други отпад који садржи живу	20 01 21*	R12-испорука овлашћеним трећим лицима
Синтетичка хидраулична уља-рабљена уља	13 02 08*	R12-испорука овлашћеним трећим лицима

Табела III-13. Неопасан отпад

Врста отпада	Индексни број	Поновно искоришћење/депоновање
Суви лом	10 12 01	R13 – складиштење пре поновог искоришћења
Печени лом	10 12 08	D1-насипање путева
Истрошене гуме	16 01 03	R12-испурука овлашћеним трећим лицима
Дрвени отпад- палете	15 01 03	-коришћење као гориво
Отпадно гвожђе	12 01 01	R12-испурука овлашћеним трећим лицима
Папирни отпад	20 01 01	R12-испурука овлашћеним трећим лицима
Комунални отпад	20 03 01	R/D-предаја овлашћеном оператеру или уговор са комуналним предузећем

7.6 Одлагање отпада

Није дозвољено трајно одлагање било које врсте отпада на локацији постројења оператера.

7.7 Контрола отпада и мере

Обавеза је оператера да води тачну евиденцију врста и количина насталог, привремено складиштеног и отпада који се предаје правном лицу или предузетнику, а који поседује одговарајуће дозволе за његово преузимање.

Испитивање отпада вршити у складу са чланом 23. Закона о управљању отпадом и чланом 6. Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада.

7.8 Узорковање отпада

Узорковање и испитивање отпада вршити од стране овлашћене стручне организације за узорковање и испитивање отпада у складу са законом, стандардним методама.

7.9 Документовање и извештавање

Обавезује се оператер да води дневну евиденцију о отпаду.

Обавезује се оператер да уредно попуњава сваки Документ о кретању отпада и Документ о кретању опасног отпада.

Обавезује се оператер да доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине пети примерак Документа о кретању опасног отпада, за преузете секундарне сировине које имају карактер опасног отпада.

Обавезује се оператер да Министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине, доставља Образац претходног обавештења, из члана 2. став 2. Правилника о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС”, број 17/17), у електронској форми, уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања најмање 48 сати пре започињања кретања, са подацима о отпаду, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Обавезује се оператер да Агенцији за заштиту животне средине доставља Образац Документа о кретању опасног отпада из члана 2. став 1. Правилника о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС”, број 17/17), у електронској форми, уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања, најкасније 15 дана од завршетка кретања отпада са финалним, допуњеним подацима о отпаду, у складу са законом којим се уређује заштита података.

Обавезује се оператер да доставља редовне годишње извештаје Агенцији за заштиту животне средине најкасније до 31.марта текуће године, за претходну годину у којој је вршено мерење.

8. Бука и вибрације

8.1 Процес рада и помоћна опрема

Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који ће ниво буке и вибрација у животној средини свести на најмању могућу меру.

8.2 Врсте емисија

Обавезује се оператер да управља процесом рада тако да ниво буке у животној средини на граници индустријског комплекса не прелази вредности прописане у Табели III-14.

Табела III-14. Дозвољени ниво буке

Дозвољени ниво буке у dB (A)	Дозвољени ниво буке у dB (A)

ДАН И ВЕЧЕ	НОЋ
60	50

Дозвољени нивои буке одређени су на основу Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10), Прилог 2, табела 1. зона 4. Пословно-стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечија игралишта.

8.3 Контрола и мерење (места, учесталост, методе)

Обавезује се оператер да мерење буке спроводи на четири референтна места у циљу испитивања усклађености емитованог нивоа буке са прописаним нивоима. Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг буке на локацијама осетљивим на ниво буке са динамиком мерења једном у пет година, као и приликом измена на постројењима која емитују буку и приликом уградње или употребе нових извора буке, осим ако надлежни инспектор не наложи чешће мерење.

Мерење буке у животној средини може да врши само овлашћена стручна организација која испуњава прописане услове за мерење буке дефинисане Правилником о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке („Службени гласник РС”, број 72/10).

Мерење буке вршиће се у складу са SRPS EN 1996-1 и SRPS EN 1996-2, Опис, мерење и оцењивање буке у животној средини-део 1 и 2.

8.4 Извештавање

Обавезује се оператер да извештаје о мерењу буке у животној средини учини доступним Инспекцији за заштиту животне средине током инспекцијских прегледа. Садржина и обим извештаја о мерењу буке у животној средини дефинисана је Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 72/10).

9. Спречавање удеса и одговор на удес

Обавезује се оператер да:

- предузме све превентивне мере и унесе све додатне активности у постојећим процедурама, прописаним у Плану заштите од удеса, а све у циљу спречавања акцидентних ситуација.
- у складу са дефинисаним поступцима у случају ванредних ситуација предузме мере које ће минимизирати негативне ефекте на животну средину.
- спроводи мере контроле технолошког процеса и свих његових параметара који могу довести до удеса.

- у складу са Планом заштите од пожара предузме све превентивне мере да до истог не дође.
- врши обуку запослених из области противпожарне заштите у складу са Планом заштите од пожара.
- врши проверу исправности унутрашње и спољашње хидрантске мреже и мобилне опреме за гашење пожара у складу са динамиком прописаном у Плану заштите од пожара.
- све опасне материје које се користе у процесу производње складишти на прописан начин, као и да рукује са истим у складу са прописаним постојећим процедурама.
- врши посебну обуку запослених који раде са опасним материјама или рукују са истим, у циљу њихове сталне едукације ради спречавања акцидента те врсте.
- редовно контролише исправност уређаја, инсталација, мерне опреме и исправност заштите на свим уређајима, спречавајући тако акциденте.
- у случају акцидента, према прописаној процедури, утврди узрок, идентификује датум, време и место акцидента; оператер ће том приликом идентификовати и све врсте емисија у животну средину и применити све мере потребне да се поменуте емисије смање, као и проценити ефекат сваке такве предузете мере.
- након акцидента, предузме све потребне мере за отклањање последица који је исти изазвао по животну средину према прописаним процедурама.

9.1 Извештавање у случају удеса

Оператер је дужан да:

- у случају акцидента одмах о томе обавести надлежне органе, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Министарство унутрашњих послова, као и јединицу локалне самоуправе.
- у најкраћем року обавести надлежне органе о планираним мерама за отклањање последица удеса, а након завршене анализе свих аспеката удеса, да предложи превентивне мере за спречавање будућих удеса.

10. Нестабилни (прелазни) начини рада

Оператер је дужан да:

- пуштање у рад постројења, подешавање радних параметара као и престанак рада постројења, врши по утврђеном редоследу поступака којима ће се осигурати сигурност процеса.
- редовно одржава, прегледа и тестира опрему према стандардним процедурама.
- одржава систем аутоматске регулације и контроле који детектује сваки изненадни престанак производње или отказивање опреме.

- спроводи утврђене процедуре и корективне мере предвиђене за поступање у удесним ситуацијама (нпр. у случајевима отказивања опреме, могућих кварова, снабдевања струјом, водом и др.)

11. Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова

Оператер је дужан да се, у случајевима престанка рада постројења, придржава плана приложеног у захтеву за издавање интегрисане дозволе у Прилогу.

Престанак обављања процеса производње, демонтажу опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње фабрике обавити у две фазе:

- прва фаза обухватила би све активности обустављања производње, демонтажу опреме, уклањање инфраструктурних објеката са темељима.
- друга фаза обухватила би активности којима би се предметна локација (површина) вратила у стање да се може користити у сврхе изградње или индустријске потребе.

Неискоришћене сировине, хемикалије и материјале уколико је могуће вратити добављачима или предати другом оператеру на коришћење. Сав преостали материјал ускладиштити или одложити на за то предвиђену локацију.

Целокупну опрему демонтирати, сакупити и продати или одложити на за то предвиђену локацију.

Инфраструктурне објекте и складишта уклонити. Уклонити све путеве, саобраћајнице и темеље.

Отпад настао од процесних активности, као и отпад настао након престанка рада постројења услед демонтаже и рашчишћавања локације, уклонити на законски прописан начин у складу са врстом и карактером отпада.

Извршити испитивање земљишта и санацију терена на локацији.

Обавезује се оператер да изврши ремедијацију земљишта уколико је при обављању редовне производње дошло до загађења земљишта, односно уколико је у току обављања активности за реализацију плана враћања локације у стање пре изградње фабрике дошло до загађења, тј. контаминације земљишта.

12. Извештавање

Оператер је дужан да чува сву документацију у вези са издавањем дозволе, за време и најмање пет година после престанка важења исте, и то:

- документацију која садржи све техничке податке о објектима, инсталацијама и опреми, као и одговарајуће потврде, дозволе и сагласности надлежних органа.
- податке о утрошку сировина и производњи готовог производа (глина, песак, вода, и др.).
- податке о коришћењу и потрошњи ресурса у постројењу (вода, угаљ, петрол-кокс, дрво, природни гас, електрична енергија, и др.).
- евиденције о количини и начину управљања отпадом.

- евиденције о одржавању постројења (објеката, инсталација, опреме, и др.)
- резултате мониторинга (извештаје о мерењима емисија у ваздух, извештаје о испитивању квалитета отпадних вода, извештаје о испитивању отпада, извештаје о мерењу буке, и др.).
- извештаје о инспекцијском надзору над обављањем активности.

12.1 Учесталост извештавања

Оператер је дужан да извештава надлежне органе у складу са обавезама утврђеним законом и условима утврђеним овом дозволом.